

Wie is hier nu gek?

Orde van dienst en preek Ichthuskerk, 10 juni 2018

Lezing: Marcus 3: 20-35

Voorganger, ds. Jaap van den Akker

- Lied voor de dienst: "Ere zij aan God, de Vader" (NLB 705)
- Welkom
- Aanvangslied: "De vreugde voert ons naar dit huis" (NLB 280: 1, 4 en 5)
- Moment van stilte
- Groet
- Psalm van de zondag- Psalm van de zondag: Psalm 130 (NLB 130)
- Gebed van toenadering
- Regel voor het leven: Galaten 5: 18-26
- Lied "Wat vraagt de Heer nog meer van ons" (NLB 992)
- Met de kinderen:
 - gebed*
 - gesprekje*
 - Lied: "Als je geen liefde hebt voor elkaar" (Olijftakbundel 56: 1, 3 en 4)*
- Bijbellesing: Marcus 3: 20-35 (Pieter Schuurman Hess)
- Lied: "God, schenk ons de kracht" (NLB 418: 1, 2 en 4)
- Uitleg en verkondiging

Jezus is gek geworden!

Dat is geen vloeken in de kerk. Dat is geen provocerende uitspraak aan het begin van de preek om uw aandacht te vangen (hoewel – ook wel een beetje natuurlijk), nee: het is een citaat uit de bijbel! De familie van Jezus is afgereisd naar Nazareth om in te grijpen. Jezus moet mee naar huis – goedschiks of kwaadschiks: Hij is gek geworden! Of zoals in onze Nieuwe Vertaling staat: Hij heeft zijn verstand verloren. *Hij is buiten zichzelf* zou een nog betere vertaling zijn.

Hoe dan ook: Wat Jezus doet past niet in het plaatje dat zijn familie heeft van een normale broer of zoon en dus moet hij tegen zichzelf beschermd worden. Hij moet terug in het gareel.

Jezus is gek geworden – het klinkt zó godslasterlijk dat de andere Evangelisten wél dit verhaal beschrijven, maar niet deze uitspraak van Marcus overnemen.

En toch is het waar. In de ogen van velen is wat Jezus doet gek, buiten de orde. Elke moeder ziet zijn kind toch het liefst opgroeien als een gezond en geslaagd kind. Dat zich keurig gedraagt en niet te veel risico neemt, zich niet te veel buiten de orde plaatst. Daar krijg je maar problemen van.

Jezus deed het wel. Vanaf het begin van zijn optreden. Hij leeft naar de vruchten van de Geest, die we net uit de Galatenbrief hoorden. En dus zoekt hij de kieren en de gaten van de samenleving op. Zieken – dat gaat nog, maar ook melaatsen, uitgestotenen, ook psychisch gestoorden. *Bezetenen* in de taal van de Bijbel en misschien nog wel erger. Vrouwen die zich aan mannen verkochten om het hoofd boven water te houden, of mannen die heulden met de vijand. Jezus maakt vieze handen. Letterlijk. Bij Jezus gaat het menselijke contact vóór alles. Geen schone schijn, niet voor de Bühne geld storten op giro 555 of een steunbetuiging schrijven op internet. Nee: Jezus gaat erop af en maakt het verschil. Hij plaats zich buiten de orde. Hij roept weerstand op. En zelfs zijn familie ziet dat met lede ogen aan.

Ze zijn er ook nu nog. Mensen die met gevaar voor eigen leven mensen te hulp schieten. Die anders zijn, buiten de orde.

Mensen die solidair zijn met kastelozen, met besmettelijk zieke mensen, die verstopte verstandelijk beperkten – verstoten soms – tevoorschijn halen en liefdevol opnemen.

Medici van Artsen zonder Grenzen en het Rode Kruis, die zich met gevaar voor eigen leven in oorlogsgebieden wagen en dat soms met de dood moeten bekopen in IS gebied, in Afghanistan, in Sudan. Die met gevaar voor eigen leven afreizen naar Congo om de dodelijke en besmettelijke ziekte Ebola te bestrijden, terwijl juist iedereen wegvlucht uit die streken.

Prachtig werk, vol bewondering kijk ik ernaar. Maar als je eigen kind voor zo'n carrière zou kiezen? Dan sta je toch ook doodsangsten uit als ouder.

Jezus maakt vieze handen. Hij laat zich in met bezeten. Ook in het huis waar hij nu binnenkomt moet het vies zijn geweest en gestonken hebben. Vol van mensen die om aandacht schreeuwen. Mensen met zweren, bezweet, die hun eten niet binnen kunnen houden. Gek zijn. Jezus stapt naar binnen. Zonder mondkapje. Hij gaat het gevecht aan – op leven en dood- met alles dat Gods goede schepping tegenstaat.

Jij met je zweren, jij zonder ouders, jij die je kind hebt verloren, jij ten onder gegaan aan de druk die de maatschappij je oplegt, jij - verdwaalt in je eigen gedachten: jij bent ook kind van God! Juist jij bent kind van God. God houdt van jou! Hij zegent je – ik zegen je. Mens mag je zijn – mens ben je! Geschapen naar Gods beeld.

Jezus maakt vieze handen en plaatst zichzelf zo ook buiten de maatschappij. Hij kleurt buiten de lijntjes. Hij vertelt over God op een manier die nieuw is en die de bestaande orde bedreigt.

En dat hoort hij dan ook: Hij is gevaarlijk. Een gevaarlijk gek! In theologentaal heet dat: 'hij is bezeten door de duivel!' Jezus heeft naam gemaakt in die korte periode dat het Marcus' Evangelie nog maar oud is (we zijn op de vierde bladzijde van zijn boekje!) en nu is er al een onderzoekcommissie afgereisd vanuit Jeruzalem, helemaal naar het noorden om hoogstpersoonlijk zelf kennis te nemen van de vreemde snuiter, Jezus de zoon van Jozef de Timmerman, die over het Koninkrijk van God vertelt en mensen geneest en de zonden vergeeft.

En ze zien wat Jezus met mensen doet. Hij geeft ze nieuwe moed. Hij richt ze op. Hij geeft ze een gezicht. Dat kunnen ze niet ontkennen. Maar omdat Jezus zo anders over God vertelt vormt hij een bedreiging voor hun machtspositie en dus maken ze Jezus verdacht. Hij spreekt namens God? Welnee! – hij is zelf bezeten!

Dat is een bekende tactiek. Als je in de Verenigde Staten de verkiezingen wil winnen dan is het minstens zo belangrijk dat je tegenstanders zwart maakt – ongeloofwaardig, onbetrouwbaar, dan om je eigen standpunten goed naar voren te brengen. En Trump is daar ook nu nog een meester in. Als hij onder druk komt te staan, dan slaat hij dubbel zo hard terug. Gisteren nog op de G7 in Canada. Een krant die onthult dat zijn campagne geen zuivere koffie was verkoopt fake nieuws. De vele voormalige ministers van Trump worden vakkundig *kalt gestellt* als ze een boekje open doen over zijn manier van politiek bedrijven.

Van dit mechanisme maken de Schriftgeleerden ook gebruik. Wat Jezus doet is misschien wel mooi, maar hij deugd niet.

Jezus pareert. Kwaad met kwaad bestrijden? Dat kan niet. Ik ben van een andere orde. Ik vecht terug met liefde. Maar de verwarring is al gezaaid.

Er gebeurt nogal wat in dat huis. Zijn naasten maken zich zorgen, zijn collega's maken hem zwart, en zieken roepen om zijn hulp. Zou dat huis waar Jezus binnentreedt te vergelijken zijn met het huis van de eerste christenen, waar zij bijeenkwamen en de opstanding vierden en met elkaar bediscussieerden hoe ze verder konden in het spoor van Jezus? Een huis in Galatië bijvoorbeeld? Het ideaal en de werkelijkheid vechten ook daar om voorrang.

Zou dat huis te vergelijken zijn met dit huis: Huis van God, thuis voor velen – zoals het motto van onze verbouwing hier in de Ichthus luidde, enkele jaren terug? Het huis waar wij wekelijks de opstanding vieren en dagelijks zoeken naar wegen om in Jezus' spoor te gaan?

Ik denk het wel. Dezelfde tegenstellingen doen zich hier voor. Al hebben wij het niet meer zo vaak over Beëlzebub, de duivel en Satan. De discussie is hetzelfde.

Echt kiezen voor de anderen. Voor mensen op de rand van de samenleving. Voor mensen die anders zijn dan wij. Een ander kleurtje. Andere gewoonten, een andere geur. Dat valt niet mee. Dan moet je over je eigen grenzen gaan.

Eén keer ben ik tijdens mijn studie in de Pauluskerk in Rotterdam geweest. De oude Pauluskerk op de Kruiskade. Waar ds. Hans Visser de scepter zwaaide. Geheel tegen de zin van de burgemeester in, was er in de kelder van Pauluskerk een gedoogruimte voor drugsgebruikers. En in de kerkzaal waren er kerkdiensten, met diezelfde junks. Hans Visser luisterde naar ze, sprak ze toe, bemoedigde. Mensen die niemand zag staan. Die iedereen eng en vies vond. Hij was ook hun predikant. Dealers werden meteen

de kerk uit gegooid, want regels waren er ook, maar gebruikers die door heel de stad werden opgejaagd kregen een kop koffie, een luisterend oor. En een kerkdienst met een heilzame boodschap. De stad sprak er schande van, de kerk ook. Helemaal toen Perron Nul werd opgericht vlakbij het station. Een gruwel in de ogen van Bram Peper. Maar ds. Visser was even rechtlijnig. Dit zijn de mensen waarvoor Jezus op aarde is gekomen. Wij komen op het tweede plan.

Ik vond het best eng in de Pauluskerk. Ik weet dat ik dat nooit zou kunnen, zo predikant zijn. Ik moet elke keer weer een drempel over, ook in de halte, of in het Winkelcentrum in Buytenwegh, als we iets proberen te betekenen voor een zwerver, een psychisch gestoorde, of iemand die zichzelf niet goed verzorgd. Het lukt – met vallen en op staan. Maar het blijft voor mij een opgave, een gevecht.

En hoe zit dat in dit huis van God? Kijk om u heen. Het lijkt hier bepaald niet op het huis waar Jezus in bivakkeert vandaag. Allemaal keurige mensen om u heen. Keurig gekleed, meest wit ook nog, en met een goede opleiding. En die paar die buiten de boot vallen die koesteren we. Hoe zit het met echte gastvrijheid? Hoe open staan we voor de *Tokkies* uit Seghwaert? Voor mensen van over de grens? Hoe flexibel zijn we in 'onze manieren' om mensen uit andere culturen ook echt een plek te bieden? Het zijn vragen die ik natuurlijk vooral aan mezelf stel. En we doen ons best. In de Halte, voor naamlozen ook via Open Ichthus. Ooit heeft er een keer drie weken een dakloze man in de Olijftak gelogeed – gelukkig kon dat en gelukkig was hij daarmee geholpen.

Dit verhaal stelt de vraag: wat maakt een huis tot een thuis. Of beter waar voelt God zich thuis en wil ik dan zelf nog wel naar binnen? Waar loop ik tegen grenzen aan, tegen mijn eigen demonen, en is dat terecht? Of vraagt mijn geloof me juist om over die grenzen te gaan en mensen open vrij tegemoet te treden – kinderen van God tenslotte – net als wij.

Jezus stelt het op scherp vandaag.

Wie zijn mijn moeder en mijn broers? Het lijkt een eenvoudig antwoord. Ze staan buiten op hem te wachten. Maar niets is minder waar. Hij kijkt de kring rond in het huis waar hij zich bevindt. Hij ziet de hongerige mensen in letterlijke en in geestelijke zin. En hij wordt met ontferming bewogen: jullie zijn mijn moeder en mijn broers. Ondanks alle tegenstand. Ondanks alles wat ik op het spel zet, kies ik voor jullie. Kinderen van God de vader, want iedereen die de wil van God doet, die God als Vader erkend – die is mijn broer en mijn zus en mijn moeder.

Vier bladzijden ver zijn we in het Evangelie van Marcus en wat een spiegel houdt Jezus ons voor.

Zijn we thuis bij hem?

Durven wij de drempel over?

En zo ja – wijzen we elkaar erop, en helpen we elkaar over de drempel?

Gods wil doen, het is een opgave waar je een leven lang mee aan de slag kan.

Amen

- Muzikaal intermezzo
- Lied: "Heer raak mij aan met uw adem" (NLB 695: 1, 2, 3 en 5)
- Dankgebed, voorbeden met responsie, stil gebed, Onze Vader
- Mededelingen
- Gaven
- slotlied: "Nu wij uiteengaan" (NLB 423)
- zegen, beantwoord met driemaal "amen".
- lied bij het uitgaan: "Wonen overal nergens thuis" (NLB 419)